

# Ympäristönsuojelumääräykset Lammin päivät 9.-10.10.2024

Ympäristöpäällikkö Kati Skippari  
Tampereen kaupunki

# Peruste ympäristönsuojelulaista

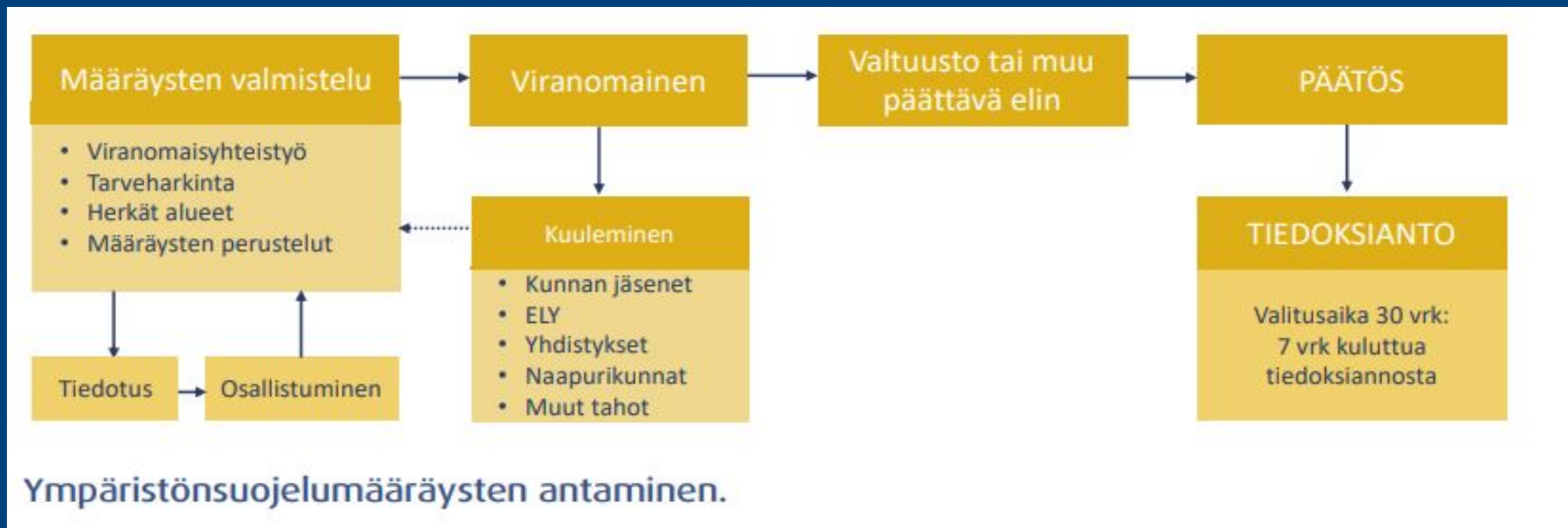
- Kunta voi antaa **ympäristönsuojelulain** täytäntöön panemiseksi tarpeellisia **paikallisista olosuhteista johtuvia**, kuntaa tai sen osaa koskevia yleisiä määräyksiä (kunnan ympäristönsuojelumääräykset) YSL 202 §, lain esitöiden mukaan lakia ja sen asetuksia täydentäviä ja käytännön tilanteita selventäviä määräyksiä
  - > Tavoitteena ehkäistä ympäristön pilaantumista paikallisiin olosuhteisiin nähden tarkoituksenmukaisesti
- Määräykset velvoittavat kuntalaisia, yrityksiä ja viranomaisia ja niitä noudatetaan muiden kunnallisten määräysten rinnalla sekä tarvittaessa niiden kanssa samanaikaisesti. Tällaisia määräyksiä ovat mm. rakennusjärjestys, kunnalliset jätehuoltomääräykset sekä kaavamääräykset.
- Määräykset eivät koske: luvanvaraista, ilmoituksenvaraista tai rekisteröitävää toimintaa; koeluonteista toimintaa; poikkeuksellisia tilanteita; pilaantuneen maaperän ja pohjaveden puhdistamista koskevaa ilmoitusmenettelyä eikä puolustusvoimien tai rajavartiolaitoksen toimintaa.

- Määräykset voivat koskea:
  - 1) toimia, rajoituksia ja rakennelmia, joilla ehkäistään päästöjä tai niiden haitallisia vaikutuksia;
  - 2) erityisen häiritsevän tilapäisen melun tai tärinän torjuntaa;
  - 3) toimintojen sijoittumisen ympäristönsuojelullisia edellytyksiä asemakaava-alueen ulkopuolella;
  - 4) sellaisten alueiden määrittelyä, joilla ympäristön erityisen pilaantumisvaaran vuoksi on kielletty jäteveden johtaminen maahan, vesistöön taikka ojaan, lähteeseen, tekolammikkoon tai vesilain 1 luvun 3 §:n 1 momentin 6 kohdan mukaiseen noroon;
  - 5) sellaisten alueiden ja vyöhykkeiden määrittelyä, joilla lannan ja lannoitteiden sekä maataloudessa käytettävien ympäristölle haitallisten aineiden käyttöä rajoitetaan;
  - 6) valvontaa varten tarpeellisten tietojen antamista;
  - 7) vesien ja meriympäristön tilan parantamista koskevia toimia, jotka ovat vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain mukaisen vesienhoitosuunnitelman tai merenhoitosuunnitelman mukaan tarpeellisia.
- Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi yksittäistapauksessa myöntää poikkeuksen ympäristönsuojelumääräyksestä siinä mainituin perustein. Poikkeamiskäsittelyssä noudatetaan hallintolain säännöksiä.

# Ympäristönsuojelumääräyksistä yleistä

- Normihierarkia: 1. laki – 2. asetus – 3. paikalliset määräykset, määräykset eivät saa olla ristiriidassa ylemmän sääntelyn kanssa ja vanhentuneita määräyksiä ei tule soveltaa.
- Asetusta tiukempia määräyksiä voidaan antaa, mikäli niille löytyy perustelu ympäristönsuojelulaista ja paikallisesta tarpeesta (KHO 2006:58)
- Huomioitava muut paikalliset määräykset (ei ristiriitoja) mutta tärkeä muistaa, että määräykset annetaan vain ympäristönsuojelulain nojalla. Toimintojen sijoittumisen ympäristönsuojelun edellytyksistä ei tule määrätä asemakaava-alueella – haluttu välttää keskenään ristiriitaiset määräykset.
- Tulee huomioida myös vesien- ja merenhoitosuunnitelmat – valtiolla vireillepano-oikeus, jos jätetään huomiotta, käytännössä melko kevyesti huomioitu
- Hallintolain 6 §:n mukaisen suhteellisuusperiaatteen mukaan viranomaisen toimien on oltava puolueettomia ja oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden. Tämän periaatteen soveltaminen tärkeää erityisesti kun määräyksillä puututaan esim. elinkeinovapauteen tai muihin perusoikeuksiin (omaisuudensuoja). Tällöin määräykset perustuvat ympäristöperusoikeuden toteuttamiseen. Määräysten tulee aidosti ratkaista tai oleellisesti lievittää ympäristön pilaantumisen haittaa.

# Menettely ympäristönsuojelumääräyksiä annettaessa



- Muutoksenhaku kunnallisvalituksena - valitusoikeus asianosaisella, kunnan jäsenellä ja Pirkanmaan ELY-keskuksella

# Ympäristönsuojelumääräykset arkikäytössä TAMPERE. FINLAND

- Hyvä työkalu arjen ympäristönsuojelutyön selkiyttämiseen, käytännön YSL:n sovelluspulmien ratkomiseen – vastaa esim. usein tuleviin valituksiin
- Kattaa joitakin katvealueita tai sovellushaasteita, jotka ovat jääneet lainsäädännössä vajaaksi – jotkut haasteet kuitenkin valtakunnallisia ja niiden ratkaisua ei tulisi jättää paikallisten määräysten harteille – kiusaus tähän voi olla lainsäätäjällä suuri
- Suhde muihin määräyksiin – rajapintojen hakua eri määräysten kesken – helposti saattaa esim. terveydensuojelun tai pelastuslaitoksen valvonnan selkeyttämistoiveita liittyä ympäristönsuojelumääräyksiin – mietittävä siltä kannalta, kuka on tehokkain viranomainen minkäkin aiheen valvonnassa.
- Valvonnan järjestäminen – suunnitelmallista vai valitusten pohjalta
- Poikkeamiset määräyksistä – uusi lupainstrumentti?
- Päivityksen yhteydessä kannattaa tarkastella kriittisesti määräyksiä. Onko mukana jotakin vain muodon vuoksi? Mikä on määräysten vaikuttavuus ja valvonnan mahdollisuus? Panokset kannattaa laittaa vaikuttavaan toimintaan.
- Määräyksetkin ovat poliittisten päättäjien käsissä, eikä kaikki aina mene niin kuin viranhaltijat hyväksi katsovat – ELY:llä oikeus valittaa, jatkossa LVV ?

# Ympäristönsuojelumääräysten päivitys Tampereella

- Voimassa olevat Tampereen kaupungin ympäristönsuojelumääräykset on päivitetty viimeksi 18.2.2019 (KV 18.2.2019 § 29), päivitettiin 20.3.2023 § 38, [ymparistonsuojelumääräykset\\_2023\\_.pdf \(tampere.fi\)](#)
- Miksi päivitettiin:
  - Lupa-asiat ja tehtävät viranomaispuolella lisääntyneet
  - Tavoitteena helpottaa hallinnollisia menettelyjä ja siirtää painopistettä vaikuttavuuteen ja ohjaukseen sellaisten toimintojen kohdalla, jossa arvioitu ympäristöhaitta tai riski on osoittautunut arvioitua vähäisemmäksi tai määräys ei ole palvellut tarkoitustaan riittävästi.
  - Osa Tampereen ravintola-alan yrittäjistä ovat toivoneet ravintoloiden terasseja koskevaa yöaikaisen äänentoistokiellon (kaikki äänentoisto on kielletty terasseilla klo 22-7) tarkastelua määräysten päivityksen yhteydessä. Yrittäjät ovat kokeneet, että määräys ei kaikilta osin vastaa vallitsevaa käytäntöä eikä se ota huomioon esimerkiksi äänentoiston voimakkuutta.

# Taustaselvityksiä

- Selvitetty Suomen ja Euroopan suurien kaupunkien melumääräyksiä ulkotarjoilualueilla yöaikaan (terasseille)
- Terassien äänentoistokysely, 1500 vastaajaa
- Öljysäiliöpoikkeusten suhteen konsultoitu Helsingin kaupungin ympäristövalvontaa
- Tampereen seudun ympäristöviranhaltijoiden kanssa käyty määräysmuutoksia yhdessä läpi – poikkeavat jossain määrin kaupunkiseudun linjasta, toimintaympäristö kuitenkin Tampereella erilainen muutettujen määräysten osalta

# Keskeisimmät muutokset

- Käytöstä poistettua maanalaista öljysäiliötä ei enää määrätä poistettavaksi maaperästä. Käytöstä poiston yhteydessä öljysäiliö on tyhjennettävä, puhdistettava ja tarkastettava. Mikäli säiliö jätetään maaperään on säiliön täyttöputket lisäksi katkaistava ja tulpattava, jotta säiliötä ei vahingossa voi täyttää eikä öljyä pääse maaperään. - tarkastuspöytäkirja tiedoksi ympäristönsuojeluun ja pelastusviranomaiselle
- Aiemmin pääsääntönä oli, että käytöstä otettu säiliö oli poistettava maaperästä, mutta kiinteistön omistaja pystyi hakea poikkeuslupaa säiliön jättämiseksi maaperään, mikäli poistaminen on teknisesti vaativaa. Poikkeushakemuksia oli paljon vireillä lämmitysavustusten myötä.
- Poikkeamiset useimmiten hyväksyttiin. Poikkeamismenettelyyn liittyvällä tarkastuksella ei yleensä pystytty havainnoimaan maaperän mahdollista pilaantuneisuutta.
- Tärkeintä riskin kannalta on, että säiliö on puhdas ja tarkastettu eikä sitä voida täyttää vahingossa. Suurin riski on edelleen öljylämmityksen käyttö ja se ettei säiliöitä tarkasteta säännöllisesti.

# Melua koskeviin määräyksiin muutoksia

- Maltillinen äänentoisto klo 22 jälkeen terasseilla on nyt sallittua – äänentoiston täyskielto muutettiin niin, että rajoitettiin häiritsevää musiikkia. Äänentoistolaitteita voi käyttää kello 22 jälkeenkin, mutta vain siten, ettei ääni ole häiritsevästi kuultavissa asumiseen ja loma-asumiseen käytettävillä alueilla tai muissa herkissä kohteissa.
- Arvioitaessa melun häiritsevyyttä otetaan huomioon melun voimakkuuden lisäksi muun muassa melun kesto, toistuvuus, kapeakaistaisuus ja iskumaisuus, vuorokauden aika, jolloin melua esiintyy sekä alueen ja häiriintyvien kohteiden erityispiirteet.
- Käytännössä tämä oli vallitseva tilanne jo pitkään. Ainoastaan niihin kohteisiin, joista on tullut melun häiritsevyyden vuoksi valituksia, on pystytty puuttumaan. Varsinaista säännöllistä yövalvontaa ei ympäristönsuojelulla ole. Epävirallisella valvontakierroksella kesällä 2022 havaittiin, että suurin osa kierretyistä terasseista (27) soitti musiikkia, mutta viiden kohdalla musiikki oli kovaäänistä (ja vain yhdestä näistä viidestä oli valitettu).
- Terveystensuojeluasetuksesta tulee tarkemmat desibelirajat musiikista aiheutuvan sisämelun rajoittamiseen.

# Käytäntöjä Euroopasta

- Kysyttiin Euroopan kaupungeilta Eurocities-verkoston kuuluvilta yöaikaisesta äänentoiston säätelystä terasseilla kaupungeissa. Kyselyyn tuli 9 vastausta, josta osa maakohtaisia (Bryssel, Alankomaat, Firenze, Malaga, Lyon, Tallinna, Kööpenhamina, Lissabon)
- Suurimmassa osassa vastanneista yöaikaan oli äänentoiston rajoituksia
- – valituksia melusta tulee paljon, monissa kaupungeissa poliisi puuttuu valituksiin
- Vaihtelua määräyksissä, osassa äänentoisto kokonaan kielletty ulkotarjoilualueilla, osassa desibelirajat, jotka käytännössä taustamusiikkitasolla eli ei kuultavaa musiikkia

- Yöaika on lähes kaikilla klo 22 – 7 (Firenze klo -6 ja tallinnalla on omat), Yöllä ei useimmissa paikoissa saa soittaa tai on rajoituksia yöaikaiselle melun voimakkuudelle.
- **Bryssel:** melurajat asuntojen yms. kohteiden sisä- ja ulkomelulle, mutta valitukset menevät yleensä poliisille. Terassit vaativat luvan, jossa voidaan antaa määräyksiä musiikista.
- **Firenze:** Ulkona ei kaiuttimia. Sisältä ei saa kuulua melua ulos. Yleensä tätä noudatetaan. Poliisi sanktioi, jos ei. Terassiluvissa on ehdot ja jos niitä ei noudateta, voidaan lupa evätä.
- **Alankomaat:** kansallinen säätely melun raja-arvot, yleisesti yöaikaan 40 dB(A) (LAeq) asutusalueella + jos taustasta tunnistettavaa musiikkimelua on keskiääniraja 30 dB(A) . Käytännössä tämä tarkoittaa, että ulkona asunnon läheisyydessä oleva musiikki on mahdollista vain "taustatasolla".
- **Espanja Malaga:** ulkoäänentoisto kielletty. Siitä huolimatta yöaikaan kova melu, lähinnä asiakkaista johtuva. Poliisi puuttuu huonosti. Runsas määrä valituksia vuodessa.
- **Tallinna:** ei saa tuottaa merkittävästi häiritsevää melua tai valoefektejä julkisella alueella, toistuvasti/pysyvästi ei saa tuottaa melua/valoa su-to 22-06 on 24:00- 7:00 Pe-La. Ei äänentoistoa öisin (1. 9 - 31.5. klo 23.00-07.00) 1.6 - 31.8. 24.00-06.00. Sääntö ei päde juhlapyhinä kuten uusi vuosi, itsenäisyyspäivä, juhannus => Poliisi valvoo, ongelmia on paljon
- **Kööpenhamina:** Julkisella alueella sijaitsevat ravintolat eivät saa soittaa musiikkia ulkona, Yksityisalueella, jossa ulkotarjoilua ravintolassa – desibelirajat 40 dB(a) klo 22:00-07:00. Julkisilla alueilla voi hakea tapahtumille melulupaa – myönnetään korkeintaan 2-3 kertaa vuodessa
- **Lissabon:** ravintoloissa oltava äänentoiston rajoitin, joita valvotaan (400 kpl)
- **Lyon:** vapaaehtoisuuteen ja sosiaaliseen sovitteluun perustuva peruskirja yötoimijoille, johon toimijat sitoutuneet. Yörauhan lisäksi myös turvallisuuskysymyksiä, ei tarkkoja määräyksiä melusta, käytössä omat yöaikaan ja elämään liittyvät hallintohenkilöt

# Kuutoskaupungit Suomessa 2022

- Tampere: Nykyiset – ei äänentoistoa lainkaan klo 22-07 ulkotarjoilualueilla
- Helsinki: Äänentoisto kielletty klo 22-07
- Espoo: Kielletty kohtuuton häiritseminen äänentoistolaitteilla
- Vantaa: Äänentoistolaitteiden käytössä on huolehdittavaa siitä, että laitteet on suunnattu ja säädetty siten, että niiden käyttö häiritsee naapurustoa mahdollisimman vähän. Lisäksi kielletty erityisen häiritsevät toiminnot ja laitteiden käyttö klo 22-07
- Turku: Liikkeiden ja ravintoloiden ulossuunnatut äänentoistolaitteet on säädettävä siten, ettei ääni ole häiritsevästi kuultavissa asuinhuoneistoissa ikkunoiden ollessa kiinni. Aukioloaikojen ulkopuolella äänentoistolaitteiden käyttö on kielletty.
- Oulu: Äänentoistolaitteita ulkotiloissa käytettävä niin, ettei toistettava ääni kuulu erityisen häiritsevästi lähimmissä asuinhuoneistoissa tai muissa häiriintyvissä kohteissa.

# Meluilmoitusvelvollisuutta täsmennettiin

- Joitain selvennyksiä ja täsmennyksiä meluilmoitusvelvollisuuteen esitettiin
- Mineraalisen kiviaineksen murskaus (betoni ja tiili) ei tarvitsisi meluilmoitusta, mikäli etäisyys naapuriin yli 100 m, murskaus alle 10 vrk ma-pe 7-18 – meluhaitta kiviaineksen murskausta pienempi
- Meluilmoitusvelvollisuuden ulkopuolelle rajattiin liikenneväyliin tai yhdyskuntatekniikkaan liittyvä kunnossapitotyö, jos työn suorittamista on liikenneturvallisuuden, liikenteen sujuvuuden tai muun perustellun syyn vuoksi pidettävä välttämättömänä – työstä tiedotettava ja haittojen ehkäisystä neuvoteltava aina kun mahdollista; - käytännössä nämä on pakko aina myöntää ja rajoituksia on vaikea antaa
- Lisättiin meluilmoitusvelvollisuus energiakaivon poraustyölle, mikäli sitä tehdään muuna aikana kuin arkisin maanantaista lauantaihin kello 7.00– 22.00 tai yli 10 päivän ajan – tällä pyrittiin vastaamaan energiakaivojen poraamisesta tuleviin valituksiin, vain pitkäaikainen kaivon poraaminen katsotaan meluilmoitusvelvollisuuden piiriin kuuluvaksi
- Täsmennettiin neuvottelu- ja tiedotusvelvollisuutta myös yöaikaisista välttämättömistä töistä
- Muuta: pohjavesialueen määritelmä laajennettiin käsittämään kaikkia pohjavesialueita, myös siis 2 luokan pohjavesialueita (tällä merkitystä lähinnä kemikaalisäiliöitä koskevassa määräysten osassa) – käytännössä näin on asiaa jo sovellettukin